

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE  
DECIZIE

04 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecători

Covalenco Elena

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

juducând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Cătărașu Veaceslav în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2017, în cauza penală privindu-l pe

**Axenti Ion Xxxxx**, născut la xxxxxxxxxxxxxxxx, originar și domiciliat r-nul Xxxxxxx s. Xxxxxxxx

**Termenul de examinare a cauzei:**

1. prima instanță: 02.12.2015-28.12.2016

2. instanța de apel: 20.01.2017-14.03.2017

3. instanța de recurs: 24.05.2017-04.07.2017

**A C O N S T A T A T :**

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni din 28 decembrie 2016, Axenti Ion Xxxxx a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat, că Axenti I. la data de 28.09.2014 spre 29.09.2014, aflându-se în localitatea sa de baștină, din s. Xxxxxxxx r-nul Xxxxxxx, fiind în stare de ebrietate alcoolică și urmărind scopul săvârșirii unui act de huliganism, în privința vecinei sale Cioară Olga, tulburându-i liniștea și odihna acesteia din urmă, care se afla la domiciliul ei, împreună cu copiii săi minori, fără careva motive, printr-un comportament agresiv a bruscat-o pe aceasta, după care a luat arma de vânătoare și a intrat în curtea casei părții vătămate, Cioară O., unde a tras mai multe focuri de armă, deteriorându-i acesteia trei geamuri de la casă, punându-i astfel în pericol viața și sănătatea părții vătămate, și a copiilor săi minori.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, fapta inculpatului, Axenti I., a fost calificată *de drept* în baza art. 287 alin. (3) Cod penal și anume – *huliganismul agravat, adică acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2) dacă au fost săvârșite cu aplicarea sau cu încetarea aplicării armei sau a altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau a sănătății.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către:

**3.1** Avocatul, Hedeș Daniela, în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Axenti I. să fie achitat.

În motivarea recursului a invocat:

- la emiterea sentinței, prima instanță urma să țină cont de prevederile art. 389 alin. (1) Cod de procedură penală, potrivit cărora simplele afirmații, supoziții, deducții și declarații ale procurorului nu pot servi în calitate de probe, în baza cărora să fie reținută săvârșirea infracțiunii incriminate inculpatului Axenti I., cu stabilirea circumstanței agravante corespunzătoare;

- contrar prevederilor art. 6 alin. (2) CEDO, motivarea sentinței contestate reprezintă simpla transcriere a rechizitoriului și nu conține o apreciere personală, și imparțială a instanței. Astfel, instanța a dat o apreciere parțială doar declarațiilor ce au servit pentru justificarea pedepsei cu închisoarea, aplicată lui Axenti I., însă nu s-a făcut referire la declarațiile martorului ocular, care a afirmat în instanța de judecată, că l-a văzut pe Axenti I. în acea seară în gospodăria lui Cioară O. Între aceștia a fost o ceartă, însă nu au confirmat faptul că inculpatul avea o armă în mână și că a împușcat din aceasta. În acest sens, nu este clară poziția instanței cu referire la faptul, că la baza sentinței au fost puse probele acuzării, iar probele apărării au fost apreciate critic și anume declarațiile mamei, și a fratelui inculpatului, motivând că prin declarațiile lor aceștia urmăresc scopul ușurării situației inculpatului;

- este dubioasă concluzia instanței cu referire la vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate și faptul deținerii armei de vânătoare, deoarece nu s-a stabilit cine anume a împușcat și din ce armă, în acest sens, instanța de fond în mod formal a statuat, că vinovăția inculpatului de asemenea se dovedește prin procesul-verbal de cercetare la fața locului din 29.09.2014, prin procesul - verbal de examinare a tuburilor de la cartușe de culoare roșie, ridicate din gospodăria părții vătămate, și prin procesul-verbal de percheziție întocmit abia la data de 12.12.2014;

- în cadrul pledoariei acuzatorului de stat a solicitat ca Axenti I. să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal, aplicându-i pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, iar în temeiul prevederilor art. 90 Cod penal executarea pedepsei să fie suspendată pe o perioadă de probațiune de 4 ani, ținând cont de faptul că inculpatul anterior nu a săvârșit careva infracțiuni.

**3.2** Avocatul, Cătăraș Veaceslav, în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă neprivativă de libertate.

În motivarea apelului declarat a invocat:

- inculpatul pentru prima dată a comis o infracțiune, anterior nu a fost judecat, iar prejudiciul material cauzat părții vătămate, în sumă de 400 lei, a fost recuperat. Mai mult, în cadrul examinării cauzei acuzarea a solicitat aplicarea unei pedepse neprivative de libertate;

- pedeapsa aplicată de către instanța de fond în coraport cu circumstanțele cauzei este una prea aspră, iar argumentele instanței sunt neîntemeiate, fiind bazate doar pe părerea subiectivă a instanței;

- sentința instanței este neîntemeiată, deoarece nu s-a expus asupra argumentelor prezentate de inculpat și apărător, limitându-se doar la reproducerea într-un mod abstract și stereotipizat, a temeiurilor formale pentru condamnarea inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2017, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate și menținută sentința.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a considerat, că argumentele invocate de inculpatul, Axenti I., în cererea privind aplicarea amnistiei, cum ar fi recunoașterea vinei pe deplin și căința de cele săvârșite, sunt declarative și prezintă o modalitate de apărare, dorind să se exonereze de răspunderea penală pentru fapta infracțională comisă, ținând cont de faptul că pe parcursul procesului penal, atât la urmărirea penală, cât și în prima instanță, acesta nu a recunoscut vina și pleda a fi nevinovat. Mai mult, în apelul depus de către apărătorul, Hedeș D., se solicită achitarea inculpatului, din motiv că acesta nu recunoaște vinovăția în cele incriminate, fapt ce nu poate echivala cu căința activă a inculpatului, care este un temei indispensabil în aplicarea prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 210 din 29.07.2016.

Instanța de apel a reținut, că prima instanță a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului, ce a fost dovedită cu certitudine, încadrând juridic corespunzător acțiunile acestuia, împrejurări ce au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și care au fost corect apreciate cu respectarea prevederilor art. 101 Cod de procedură penală. Vina inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate confirmându-se prin declarațiile părții vătămate, Cioară O., martorilor Duminiță C., Cioară E., Josan A., Diacova S., Gobja V., Axenti E., Axenti A., precum și materialele cauzei: procesul-verbal de cercetare de la fața locului din data de 29.09.2014 și planșele fotografice anexă (f.d. 13-27 v. 1); procesul-verbal de examinare a obiectului din data de 16.12.2014 (f.d. 27a v. 1); ordonanța din data de 29.09.2014 (f.d. 31 v. 1); ordonanța de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive la cauza penală (f.d. 27 b v. 1); procesul-verbal de percheziție din data de 12.12.2014 (f.d. 56 v. 1).

Verificând legalitatea și temeinicia sentinței atacate, instanța de apel a conchis, că prima instanță corect a respins poziția apărării, expusă în cadrul cercetării judecătorești referitor la faptul că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 287 Cod penal, deoarece la materialele cauzei au fost administrate suficiente probe ce dovedesc vina lui Axenti I, în săvârșirea infracțiunii imputate.

Tot în acest context, a fost menționat că în cadrul ședinței instanței de apel inculpatul a recunoscut vina integral, a declarat că el a intrat în curtea părții vătămate, Cioară O., a împins-o și a tras aproximativ două focuri cu pușca de

vânătoare, totodată nu a susținut apelul apărătorului, Hedeș D., declarat în interesele lui, din care considerente instanța de apel a respins ca neîntemeiat și inoportun apelul avocatului, Hedeș D., cu privire la achitarea inculpatului.

La capitolul pedepsei stabilite, instanța de apel a considerat, că prima instanță just a individualizat pedeapsa în baza art. art. 7, 75 Cod penal, corect aplicând inculpatului pedeapsa sub formă de închisoare, care este una echitabilă și proporțională infracțiunii comise, ținând cont de gradul de pericol al infracțiunii, de circumstanțele cauzei, de personalitatea inculpatului, nu a conștientizat gravitatea faptei comise, precum și toate circumstanțele cauzei, și caracteristicile inculpatului expuse de către prima instanță în conținutul sentinței, ceea ce face întemeiată concluzia de stabilire a unei pedepse privative de libertate.

Argumentele din apelul avocatului, Cătăraș V., privind iraționalitatea pedepsei penale stabilite, din motiv că inculpatul nu a fost condamnat anterior, a reparat prejudiciul cauzat părții vătămate, iar acuzatorul de stat a solicitat o pedeapsă neprivativă de libertate, nu au fost reținute de către instanța de apel, deoarece la stabilirea pedepsei prima instanță a ținut cont de toate circumstanțele cauzei, reținând în calitate de circumstanță atenuantă, faptul că inculpatul anterior nu a fost judecat, iar la materialele cauzei nu este anexat nici un act ce ar confirma repararea prejudiciului cauzat părții vătămate prin infracțiune. Mai mult, faptul că acuzatorul de stat în cadrul examinării cauzei în prima instanță a solicitat aplicarea unei pedepse neprivative de libertate, nu constituie temei de casare a sentinței pronunțate și stabilire a unei pedepse mai blânde.

Astfel, instanța de apel a concluzionat, că soluția adoptată de către prima instanță își va atinge scopul de corectare și reeducare a inculpatului, și va duce la conștientizarea acestuia a celor săvârșite, cu tragerea unor concluzii corecte ce țin de comportamentul său în societate.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Cătăraș Veaceslav în numele inculpatului, prin care solicită casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie încetat procesul penal în privința inculpatului în temeiul Legii privind amnistia, în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În motivarea recursului invocă:

- în pofida faptului înaintării cererii privind aplicarea amnistiei, instanța de apel și-a argumentat decizia invocând argumente de fapt și de drept, menționate de prima instanță, fără a ține cont de prevederile Legii privind amnistia nr. 210 din 29.07.2016;

- din materialele cauzei penale rezultă inexistența a careva acțiuni civile sau probe referitor la stabilirea cuantumului prejudiciului, precum nu a fost stabilit în sentință un careva quantum concret specificat în echivalent bănesc și nici dispoziție de încasare sau recuperare a prejudiciului, respectiv la caz nu a fost determinat careva prejudiciul material conform prevederilor legale;

- instanța de apel neîntemeiat nu a luat în considerație, că există temeiuri de aplicare a actului amnistiei în privința inculpatului, cum ar fi recunoașterea vinei, lipsa prejudiciului cauzat părții vătămate.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat în baza pct. 6), 13) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1<sup>1</sup>) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, solicitând inadmisibilitatea acestuia, deoarece nu au fost stabilite careva erori de drept, ce ar servi ca temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei contestate, iar temeiurile pentru recurs invocate nu și-au găsit confirmarea.

8. Judecând recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursul declarat urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept de al admite, cu casarea parțială sau totală a hotărârilor atacate și să dispună încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

În prezenta speță, autorul recursului declarat invocă ca temeiuri pentru recurs prevederile pct. 6), 13) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, ce stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului.*

Din sumarul argumentelor invocate în recursul declarat, instanța de recurs reține, că recurentul în esență invocă dezacordul cu concluziile instanței de apel în ce privește neincidența aplicării în privința inculpatului a prevederilor Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia.

Verificând lucrările dosarului, în raport cu criticile invocate de recurent referitoare la netemeinicia refuzului instanței de apel de a aplica în privința inculpatului, dispozițiile Legii nr. 210 din 29.07.2016 cu privire la amnistie, Colegiul penal lărgit le consideră întemeiate.

În dezvoltarea concluziei enunțate supra, instanța de recurs menționează, că la 29.07.2016 a fost adoptată Legea nr. 210 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Reieșind din dispoziția art. 1 alin. (1) al Legii enunțate mai sus, *prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bătute, învinuite și inculpate care manifestă căință activă în cadrul procesului penal și celor condamnate care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, perioadei de probațiune sau termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând*

risc de recidivă mediu sau redus, dacă aceste persoane cad sub incidența prevederilor art. 2-9, 11 și 12.

Procedura de aplicare a amnistiei față de persoanele inculpate este reglementată de art. 2 din Legea nr. 210, unde este indicat expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, dacă sunt întrunite condițiile expuse în prezenta lege.

Din conținutul hotărârii instanței de apel, se reține că această instanță a considerat că inculpatul nu cade sub incidența Legii privind amnistia, existând restricția prevăzută la art. 1 alin. (1), deoarece ultimul nu a manifestat căință activă în cadrul procesului penal, adică în prima instanță nu a recunoscut vina și nu a restituit prejudiciul material cauzat părții vătămate în rezultatul săvârșirii infracțiunii imputate.

Instanța de recurs apreciază ca fiind neîntemeiate concluziile instanței de apel menționate mai sus, deoarece pornind de la conținutul art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate în ședința instanței de apel. Astfel, apelul constituie o continuare a judecării fondului cauzei, legea (art. 414 alin. (2) CPP) prevede posibilitatea ca instanța să dea o nouă apreciere probelor administrate. În cadrul judecării în apel, se poate proceda la cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță, precum și la administrarea oricăror probe noi (a se vedea pct. 14.2 al *Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a RM nr. 22 din 12.12.2005 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

În continuare, Colegiul penal relevă, că deși inculpatul inițial în prima instanță nu a recunoscut vina, însă acesta în cadrul judecării prezentei cauze în instanța de apel, unde este o continuare a judecării fondului cauzei și o fază a judecării cauzei, a depus cerere prin care a solicitat aplicarea în privința sa a Legii privind amnistia, specificând că recunoaște vina și se căiește sincer de cele săvârșite, recuperând prejudiciul cauzat părții vătămate (f.d. 228 v. 1). La fel, Colegiul atestă, că fiind audiat în cadrul instanței de apel, inculpatul a recunoscut faptele imputate acestuia în actul de învinuire, căindu-se de cele întâmplate (f.d. 229 v. 1).

În acest context, instanța de recurs remarcă dispoziția alin. (2) art. 1 al Legii nr. 210 privind amnistia, care stipulează expres că, căința activă a persoanei se determină în conformitate cu criteriile stabilite la art. 57 din Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002.

Din conținutul art. 57 Cod penal, rezultă că liberarea de răspundere penală, în legătura cu căința activă, este posibilă numai în cazul în care sunt întrunite următoarele criterii: *persoana s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau a reparat în alt mod prejudiciul pricinuit de infracțiune*.

Reieșind din textul legii, precitat, se conchide că, pentru aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate, este suficient să fie întrunite cel puțin unul din criteriile enumerate mai sus.

Judecarea cauzei penale la solicitarea inculpatului în procedura simplificată reglementată de art. 364<sup>1</sup> sau art. 509 Cod de procedură penală, sau în cazul recunoașterii integrale a vinovăției se consideră contribuire activă la descoperirea infracțiunii.

Pe cale de consecință, se reiterează că aplicarea prevederilor din art. 2 al Legii nr. 210 poate avea loc doar în condițiile în care instanța de judecată constată întrunirea de către inculpat a criteriilor stabilite la art. 57 din Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002.

Totodată, instanța trebuie să țină seama de prevederile art. 10 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 210, care stipulează că amnistierea nu se aplică persoanei inculpate ce nu a reparat integral prejudiciul cauzat, prin infracțiunea pentru care este acuzată. Adică, căința activă trebuie manifestată în așa mod încât inculpatul să nu cadă sub incidența restricțiilor formulate de legislator în art. 10 lit. k) din Legea nr. 210 privind amnistia.

În cazul în care partea vătămată nu a înaintat acțiune civilă, în conformitate cu prevederile art. 221 Cod de procedură penală și nu a fost recunoscută în calitate de parte civilă, în conformitate cu prevederile art. 61 Cod de procedură penală, nici la urmărirea penală, nici în instanța de judecată, iar, în declarațiile sale, prezentate în ședința de judecată, a relatat că nu cunoaște și nu are probe întru confirmarea cuantumului despăgubirilor, rezultă că în cauză nu există prejudiciu material, deoarece partea vătămată nu a formulat anumite cerințe ce ar fi fost valorificate prin înaintarea acțiunii civile, conform prevederilor normelor procesual-penale. În atare situație, inculpatul nu cade sub incidența restricțiilor formulate în art. 10 lit. k) din Legea nr. 210 (*a se vedea Recomandarea CSJ nr. 97 din 09.02.2017 Cu privire la aplicarea prevederilor din Legea nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, de către instanțele judecătorești*).

Așadar, verificând materialele dosarului, Colegiul penal constată, că partea vătămată Cioră O., nu a înaintat acțiune civilă în cadrul urmăririi penale și nici la etapa judecării cauzei, respectiv nici nu a fost recunoscută ca parte civilă în prezenta cauză penală, iar prima instanță în sentința adoptată nu a stabilit un careva quantum a prejudiciului material sau moral cauzat ultimei și nu a dispus încasarea din contul inculpatului a careva daune pricinuite în rezultatul săvârșirii infracțiunii. În cele din urmă, inculpatul nu cade sub incidența restricțiilor formulate în art. 10 lit. k) din Legea nr. 210 privind amnistia.

Generalizând cele expuse, în prezenta speță, se atestă că în cadrul judecării cauzei, inculpatul în cele din urmă a recunoscut vina integral, căindu-se de cele săvârșite, iar partea vătămată nu a formulat cerințe materiale în scopul reparării prejudiciului material sau moral, astfel în acțiunile lui Axenti I. se regăsește manifestarea de căință activă, condiție prevăzută la aplicarea Legii nr. 210 privind amnistia, din care considerente Colegiul penal lărgit statuează ca fiind incorecte concluziile instanței de apel, în partea ce ține de neincidența aplicării în privința ultimului a actului amnistiei, respectiv lipsesc careva restricții în acest sens, prevăzute de legea nominalizată în privința inculpatului, Axenti I.

Astfel, Colegiul lărgit apreciază, că în speță se constată existența circumstanțelor, prevăzute de art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care exclud tragerea la răspundere penală, deoarece a intervenit Legea Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia, motiv pentru care urmează a fi dispusă încetarea procesului penal în privința lui Axenti I. conform prevederilor legii sus-menționate, pentru infracțiunea săvârșită de acesta și prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal.

9. În conformitate cu prevederile art. 391 alin. (1) pct. 6), 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

### DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de către avocatul Cătărașu Veaceslav în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2017 și sentința Judecătorei Strășeni din 28 decembrie 2016 în cauza penală privindu-l pe **Axenti Ion Xxxxx**. Se aplică prevederile art. 2 al Legii Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia, în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova și se încetează procesul penal în privința lui Axenti Ion Xxxxx, privind săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal.

Axenti Ion Xxxxx, urmează a fi eliberat din instituția penitenciară în care se deține, dacă nu execută pedeapsă în baza unei alte hotărâri judecătorești sau în privința acestuia nu sunt aplicate măsuri preventive sub formă de arestare preventivă.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 04 iulie 2017.

Președinte	Gordilă Nicolae
Judecător	Covalenco Elena
Judecător	Diaconu Iurie
Judecător	Catan Liliana
Judecător	Guzun Ion